

Regeringen
Kulturdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Budgetunderlag för år 2010

Statens historiska museer överlämnar härmed sitt budgetunderlag för år 2010. I budgetunderlaget anmäls de frågor som bedöms förutsätta ändringar i anslaget till myndigheten, eller i övrigt är av en sådan karaktär att de bör underställas regeringen. Dessa frågor är:

1. Statens historiska museer: Samlingarnas långsiktiga förvaltning
2. Statens historiska museer: Hyreskostnader
3. Statens historiska museer: Finansiellt villkor om full kostnadstäckning vid försäljning av varor

Hemställen

Med hänvisning till de motiveringar som redovisas i det följande hemställer Statens historiska museer (SHMM) att:

- regeringen från år 2010 ökar myndighetens anslag med 3 miljoner kronor, dock minst 1,5 miljoner kronor, för att säkerställa en hållbar förvaltning av samlingarna
- regeringen tar del av vad som i budgetunderlaget anförs angående SHMM:s hyror
- regeringen tar del av vad som i budgetunderlaget anförs angående finansiellt villkor om full kostnadstäckning vid försäljning av varor

(Förhandling har skett med de fackliga organisationerna.)

Beslut i detta ärende har fattats av överintendent Lars Amréus efter föredragning av stabsansvarig Åsa Magnusson. I ärendets slutliga handläggning har den administrativa chefen Gerd Grip samt enhetschef Mikael Jakobsson deltagit.

STATENS HISTORISKA MUSEER

Lars Amréus
ÖverintendentÅsa Magnusson
Stabsansvarig

Sändlista:

Finansdepartementet

Arbetsgivarverket

Ekonomistyrningsverket

Riksdagens utredningstjänst

Riksrevisionen

Statskontoret

INLEDNING

Under en följd av år har allmänna kostnadsökningar i samhället i kombination med en minskad pris- och löneomräkning har lett till att myndighetens anslag urholkats. Samtidigt åläggs SHMM och andra myndigheter nya eller mer omfattande uppgifter än tidigare, som exempel kan nämnas nya vittgående krav vad gäller genomförandet av miljöledningssystem samt informationssäkerhetsarbete. För att myndigheten på sikt skall ha rimliga förutsättningar att genomföra instruktionsenliga uppgifter samt med god kompetens kunna ta sig an de nya uppgifter som regeringen bestämmer, är det angeläget att anslaget förstärks, eller i vart fall inte reellt minskar.

HEMSTÄLLAN

1. Säkerställande av samlingarnas långsiktiga förvaltning

Regeringen har gett Koordinatören för museisektorn (dir. 2007:22) i uppgift att göra en översyn av den verksamhet som bedrivs vid Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna (SFMV) (dir. 2008:10). Koordinatören har i en delrapport redovisat uppdraget. Regeringen har i budgetpropositionen (prop. 2008/09:1) uttalat att det inte, som utredningen föreslagit, är aktuellt att ändra huvudmannskapet eller att omfördela medel till enstaka institutioner.

SFMV utför omfattande konservering av sådana föremålssamlingar som förvaltas av SHMM. SHMM:s egna konserveringsresurser uppgår till endast 2,4 konservatorstjänster. Som tidigare i flera fall påtalats krävs ökade resurser motsvarande två årsverken för att SHMM skall kunna fullfölja sitt åtagande att även i fortsättningen leverera material för konservering till SFMV. I denna del hänvisas till vad som anförts i myndighetens budgetunderlag för 2008.

SHMM vill framhålla att detta är en fråga av stor betydelse för myndighetens möjligheter att bedriva en ändamålsenlig föremålsvård och i en förlängning att säkerställa samlingarnas långsiktiga bevarande. Inte minst mot bakgrund av att SHMM inte har några egna resurser för konservering av det aktuella materialet. Ett beslut i frågan under år 2009 är mycket angeläget, eftersom möjligheterna för SHMM att leverera material för konservering dramatiskt försämras när det så kallade Accessprojektet helt upphör under 2009.

Det bör i detta sammanhang vidare framhållas att SHMM förvaltar en av Norra Europas största museisamlingar sett till antalet enskilda föremål, omkring 10,5 miljoner enskilda museiföremål. Vård och förvaltning av detta nationellt och internationellt sett mycket omfattande och unika kulturarv är en grundläggande uppgift för Statens historiska museer. De insatser som regeringens Accessprojekt har inneburit för möjligheterna att långsiktigt förvalta samlingarna är svåra att överskatta. Bland annat har viktiga insatser för att åtgärda eftersläpningar vad gäller accession av föremål till samlingarna kunnat göras.

Ett stort problem ligger dock i själva systemkonstruktionen för omhändertagande av arkeologiska föremål. Under de senaste två decennierna har det grävts fram lika mycket arkeologiskt material som det dittills tagit museerna 100–150 år att samla in. Fram till andra hälften av 1980-talet omsatte uppdragsarkeologin årligen ett tiotal miljoner kronor. Det senaste decenniet har omsättningen legat runt 250 miljoner kronor per år. Denna omfattande undersökningsverksamhet, som är resultatet av tillämpning av lagen (1988:950) om kulturminnen m.m., har alltså genererat mycket stora mängder föremål som tillförts SHMM.

Trots att den uppdragsarkeologiska verksamheten under senare tid ökat kraftigt har SHMM inte kompenseras ekonomiskt för omhändertagandet av det ökade inflödet av föremål. För olika insatser för att mot denna bakgrund åstadkomma en ändamålsenlig samlingsförvaltning, såsom att säkerställa en balans vad gäller accession av föremål till samlingarna, ärendehandläggning, magasininredning samt omkonservering av äldre fyndmaterial, bör SHMM tillföras ökade resurser. SHMM vill särskilt framhålla att äskandet är en effekt av ett för myndigheten tvingande regelverk på området.

Hemställan

Mot bakgrund av vad som anförs ovan hemställer SHMM att regeringen:

- ökar myndighetens anslag med minst 3 miljoner kronor, dock minst 1,5 miljoner kronor (som avser att möjliggöra fortsatta leveranser av material för konservering hos SFMV), för att bidra till att säkerställa rimliga förutsättningar för en långsiktig hållbar förvaltning av myndighetens samlingar.

2. Statens historiska museers hyra

SHMM förhyr lokaler för sin verksamhet av olika hyresvärdar; Statens fastighetsverk, Svensk Museitjänst (Riksarkivet) samt Folksam. SHMM har redan i budgetunderlaget för 2009 uppmärksammat regeringen på att myndighetens hyresavtal avseende Kungl. myntkabinettet (KMK) på Slottsbacken samt magasinlokaler som förhyrs av Svensk Museitjänst i Munkhättan löper ut år 2011. Härtill kommer att kostnadshyresavtalet avseende lokalerna i kvarteret Krubban också löper ut detta år.

Beträffande de lokaler som förhyrs av Svensk Museitjänst har redan nu förslag på ny hyra lämnats från hyresvärden. Förslaget innebär en hyresökning med 1 011 tkr, motsvarande 47 procent. Möjligheterna för SHMM att påverka hyran genom att förhyra nya lokaler är i praktiken obefintlig då kostnaderna och riskerna som är förknippade med en flytt av de omfattande samlingar som förvaras i lokalerna skulle vara av en sådan omfattning att det framstår som orealistiskt. Mot den bakgrunden är även den hyresnivå som Svensk Museitjänst föreslår i praktiken också svår för myndigheten att påverka.

Mot denna bakgrund vill SHMM återigen framhålla angelägenheten i att regeringen beaktar dessa hyresfrågor i beredningen av myndighetens anslag för år 2011, då ett akut och tämligen omfattande resursbehov kommer att uppstå som en följd av ökade hyror.

SHMM vill även uppmärksamma regeringen på att myndigheten tillsammans med Statens fastighetsverk har för avsikt att i en gemensam skrivelse närmare redogöra för behovet av resurser för att säkerställa en ändamålsenlig lokalförsörjning och lokalförvaltning i de lokaler som myndigheten förhyr i kvarteret Krubban.

Hemställan

Mot bakgrund av vad som ovan anförts hemställer SHMM att regeringen:

- tar del av vad SHMM anfört angående det akuta och relativt omfattande resursbehov som kommer att uppstå som en följd av ökade hyror år 2011.

3. Finansiellt villkor om full kostnadstäckning vid försäljning av varor

SHMM bedömer att kravet på full kostnadstäckning för verksamhetsdelen försäljning av varor är mycket svårt att uppnå. Utfallet för verksamhetsåret 2008 visar på ett underskott på hela 0,9 miljoner kronor – *trots* att antalet besökare vid myndighetens museer totalt sett ökade jämfört med tidigare år.

Budgeten för innevarande år tyder på att utfallet blir negativt också under 2009. Redan vid utgången av detta år kan myndigheten ha ett ackumulerat underskott på 1,5–2 miljoner kronor. En konsekvens av detta förhållande är att myndighetens likviditet på räntekontot försämras, vilket i sin förlängning medför att räntekontokrediterna måste utnyttjas. Denna situation är ekonomiskt ohållbar och oförsvarbar.

I den mån som vidtagna och planerade åtgärder för att vända utvecklingen inte ger resultat under året, eller kan förväntas ge resultat år 2010, avser vi att återkomma till regeringen med en begäran om dispens från det finansiella villkoret om full kostnadstäckning för försäljningen av varor samt en redogörelse för de omständigheter som bidrar till att kravet inte uppnås. SHMM bedömer att frågan måste behandlas senast i början av 2010, så att konsekvenserna av regeringens beslut också kan tas om hand under nästa år.

Hemställan

Mot bakgrund av vad som ovan anförts hemställer SHMM att regeringen:

- tar del av vad SHMM anförts angående finansiellt villkor om full kostnadstäckning vid försäljning av varor.

Finansiering av verksamheten (tkr) – UO 17, anslag 28:27, ap.1

	2008 <i>utfall</i>	2009 <i>prognos</i>	2010 <i>beräknat</i>	2011 <i>beräknat</i>	2012 <i>beräknat</i>
Intäkter av anslag*					
Statens historiska museer	74 594	82 136	83 066	83 066	83 066
Intäkter av bidrag					
Statens historiska museer	11 397	11 000	8 800	8 800	6 800

* 2009: varav 2 070 tkr utgörs av ingående överföringsbelopp (exkl. effekten av ändrat finansiellt villkor). De beräknade anslagsintäkterna inkluderar fr.o.m. år 2010 den föreslagna ökningen av anvisade medel, enligt vad som anförs under punkt 1.

Investeringar i anläggningstillgångar	2009	2010	2011	2012
Lån i Riksgäldskontoret, IB	9 759	9 259	8 759	8 759
Nyupplåning, beräknad	3 000	3 000	3 000	2 000
<i>varav</i> för investering i immateriella AT	0	0	0	0
Amorteringar, beräknade	-3 500	-3 500	-3 000	-2 500
Lån i Riksgäldskontoret, UB	9 259	8 759	8 759	8 259
Beslutad/föreslagen låneram	15 000	15 000	15 000	15 000
Beräknad räntekostnad	375	315	350	340
Ränteantagande för nyupplåning (%)	3,94	3,5	4,0	4,0
Finansiering av räntor och amorteringar	3 875	3 815	3 350	2 840

Räntekonto med kredit	2009	2010	2011	2012
Kontokredit - förslag	8 757 (beslutad)	8 757	8 757	8 757

Anslagskredit på ramanslag	2009	2010	2011	2012
UO 17, anslag 28:27, ap. 1 - förslag	2 342 (beslutad)	2 342	2 342	2 342

Avgiftsbelagd verksamhet

Verksamhet med full kostnadstäckning	2008	2009	2010	2011	2012
	<i>utfall</i>	<i>prognos</i>	<i>beräknat</i>	<i>beräknat</i>	<i>beräknat</i>
Intäkter					
Försäljning av varor	1 850	2 000	3 000	3 300	3 300
Undersökningar, utredningar och andra tjänster	0	0	0	0	0
<i>Summa</i>	<i>1 850</i>	<i>2 000</i>	<i>3 000</i>	<i>3 300</i>	<i>3 300</i>
Kostnader					
Försäljning av varor	-2 823	-2 700	-3 000	-3 200	-2 900
Undersökningar, utredningar och andra tjänster	0	0	0	0	0
<i>Summa</i>	<i>-2 823</i>	<i>-2 700</i>	<i>-3 000</i>	<i>-3 200</i>	<i>-2 900</i>
UTFALL	-973	-700	0	100	400
Övrig avgiftsbelagd verksamhet - intäkter	2008	2009	2010	2011	2012
	<i>utfall</i>	<i>prognos</i>	<i>beräknat</i>	<i>beräknat</i>	<i>beräknat</i>
Intäkter					
Entréer och visningar	3 879	3 800	6 400	7 400	7 400
Övrigt	5 339	6 000	6 000	6 000	6 000
Summa	9 218	9 800	12 400	13 400	13 400

Anm. Prognosen avseende försäljning av varor bygger på ett antagande om att museerna uppnår verksamhetsmålet att fördubbla antalet besökare fr.o.m. 2010 (Statens historiska museum) respektive 2011 (Kungl. myntkabinettet). Detta antagande gäller även för de beräknade intäkterna av entréer och visningar.